

(สำเนา)

สร. ๐๖๐๑/๙๙๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๑

เรื่อง ทารือเกี่ยวกับการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

เรียน กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยสภาการพิพิธภัณฑระหว่างชาติ

อ้างถึง หนังสือ ที่ ศธ.๐๗๐๔/๑๔๔๕ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ตามที่ได้หารือไปว่า ส่วนราชการอื่นจะจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติได้หรือไม่ นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยตลอดแล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวบัญญัติแต่เพียงว่า รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้มีอำนาจจัดตั้งและโอนสภาพ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเท่านั้น และนอกจากบทบัญญัตินี้แล้ว ก็ไม่มีบทบัญญัติอื่นใดที่ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานขึ้น ทั้งนี้ โดยจะต้องคำนึงถึงว่า คำว่า "พิพิธภัณฑสถาน" เป็นคำที่สามารถใช้ได้ทั่วไป แม้แต่เอกชน องค์กรสาธารณะ หรือส่วนราชการก็สามารถตั้งสถานที่แห่งหนึ่งแห่งใดเพื่อเก็บหรือรักษาของโดยเรียกชื่อว่าพิพิธภัณฑสถาน ได้ เพราะคำว่า "พิพิธภัณฑสถาน" ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติห้ามใช้ไว้

ปัญหาในขณะนี้มียุอยู่เพียงว่า บุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่าจะเป็นเอกชนหรือส่วนราชการจะสามารถตั้งสถานที่เก็บหรือรักษาของเก่าโดยเรียกชื่อว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้หรือไม่ ในปัญหานี้ คงพอเป็นที่เข้าใจได้ว่า แม้จะไม่มีบทบัญญัติห้ามการใช้ชื่อ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ไว้โดยตรงและไม่มีกำหนดโทษอาญาไว้โดยเฉพาะ แต่เมื่อได้มีบทบัญญัติให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแต่เพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ประกาศจัดตั้ง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ได้ ฉะนั้นบุคคลอื่นจึงไม่มีสิทธิที่จะใช้คำว่า พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ โดยมิได้มีการจัดตั้งให้ถูกต้องได้ ทั้งๆ ที่ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดโทษอาญาในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ สำหรับกรณีที่มีผู้ใช้คำว่า "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ" โดยไม่มีสิทธิ ดังนั้น ถ้าหากจะมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดเรียกสถานที่เก็บรักษาของของตนว่า "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ" โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่เป็นการจัดตั้งสถานที่ดังกล่าวโดยอาจมุ่งหวังที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจผิดเข้าชมเพื่อเรียกเก็บค่าผ่านประตู ก็เป็นกรณีที่จะต้องพิจารณาความผิดตามบทบัญญัติต่างๆ ไปตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งจะมีโทษทางอาญาในฐานใดและมีโทษมากน้อยเพียงใด ก็ต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป เช่น อาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ หรือ

มาตรา ๓๔๓ เป็นต้น หรือมิฉะนั้น ก็อาจดำเนินคดีในทางแพ่งเพื่อให้ศาลสั่งห้ามการใช้ชื่อ “พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ” โดยไม่มีสิทธินั้นเสียก็ได้

โดยสรุป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า โดยที่คำว่า “พิพิธภัณฑสถาน” เป็นคำทั่วไปและไม่มีกฎหมายระบุห้ามใช้คำนี้ไว้ ส่วนราชการหรือเอกชนก็อาจเรียกชื่อสถานที่เก็บรักษาของเก่าของตนว่า “พิพิธภัณฑสถาน” ได้เสมอ แต่ถ้าจะให้สถานที่ใดเป็น พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุฯ ที่เป็นของแผ่นดินแล้ว จะต้องมีการจัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

โทร.๒๒๒๐๒๐๖-๙